

ja kirjanduse
Nõukogude Eesti eesti keele/õppekavad

Nõukogude Eesti koolid saavad igal õppeaastal uued õppeplaanid, s.o. tunnikavad, ja sellele kohandatud programmid, s.o. õppekavad. 1957./58. õppeaasta õppeplaanid kinnitati haridusministri V. Oja poolt 14. mail 1957 ja vastavad programmid ilmusid trükist sama aasta sügiseks. Nendest on käesoleva kirjutise aluseks järgmised õppekavad: Algkooli ~~xxxx~~ programmidest: Eesti keel, ja keskkooli programmidest: 1. Eesti keel, 2. Kirjanduslik lugemine ja 3. Kirjandus. Seega kuuluvad vaatlusele õppekavad, mis sisustavad eesti keelele määratud õppetunde (välja arvatud kirjatehnika õppekava algkoolis).

Eesti keele ja kirjanduse õppekavade vaatlus piirdub üldhariduslike koolidega, milliseid leidub Nõukogude Liidu eeskujul kujundatud Nõukogude Eesti koolisüsteemis kolme tüüpi: 1. Neljaaaastane algkool, 2. Seitsmeaastane kool, kus neljale algkooli klassile lisandub kolm nooremat keskkooli klassi (V - VII), ja 3. Keskkool, kus on lisaks eelmistele õppeaastatele ka neli vanemat keskkooli klassi (VIII - XI), seega kokku 11 õppeaastat. Võrreldes vene koolidega on eesti õppekeelega keskkoolis üks õppeaasta rohkem, et ~~(oleks võimalus)~~ paremini omandada vene keelt kui riigikeelt. Vaatlusest jäävad välja Nõukogude Eestis tegutsevad vene õppekeelega koolid, kus kuni käesoleva õppeaastani üldse eesti keelt ei õpitud. 1957. aasta sügisest peale on esmakordselt ka ~~venelaste~~ ^{vene} koolides ette ~~nä~~^htud eesti keel, kuid äärmiselt piiratud ulatuses: algkooli II, III ja IV klassis a 2 tundi nädalas. Välja jäävad ka töölis- ja maa-noorte koolid, kus eesti keele tundide arv on tunduvalt ~~väh~~ vähendatud (1956./57. õppeaastal ~~kogukeskko~~ 48 tundi tavalise 77,5 asemel) ja õppekava vastavalt kärbitud.

Tunnikava. 1957/58. õppeaasta tunnikava alusel on eesti keelele määratud 76,5 nädalatundi üheteistkümne õppeaasta jooksul, mis teeb keskmiselt 6,95 tundi klassi kohta. Võrdluseks olgu mainitud, et vene õppekeelega koolides Nõukogude Eestis on vene keelele kui emakeelele määratud kokku 82,5 nädalatundi kümne õppeaasta jooksul. Seega tuleb venekeelsetes koolides keskmiselt 8,25 tundi vene keelt klassi kohta. Möödunud 1956/57. õppeaastal oli eesti keelel kasutada 77,5 tundi. Nii on ühe õppeaasta jooksul eesti keele tundide arv vähenenud 1 tunni võrra, mis on antud võõrkeelele. Eesti keele tundide koguarv jaguneb võrdselt algkooli ja keskkooli vahel: esimesele 38,5 ja teisele 38 tundi. Kuna aga klasside arv keskkoolis on suurem algkooli omast, siis loomulikult keskkooli klassis on eesti keele tunde tunduvalt vähem kui algkooli klassides. (~~Seega on koondatud eesti keele~~
~~tunnid koondatud neljale esimesele õppeaastale.~~)

Algkoolile määratud tunnid jagunevad järgmiselt: esimeses klassis on 13 tundi, teises 9,5, kolmandas 9 ja neljandas 7, keskmiselt 9,63 nädalatundi klassi kohta. Seejuures on eesti keele tundide hulka arvatud ka kirjatehnika, millele tuleb eraldada esimeses klassis 2, teises ja kolmandas kumbagis 1 tund nädalas.

Keskkooli osas näeb õppekava ette eritunnid keelele ja kirjandusele, kuid tunnikavas sellist eraldamist ei esine. Ülevaate eesti keele tundide jagunemisest keskkooli osas klasside kaupa annab tabel 1.

~~Tabel 1. Eesti keele tundide arv keskkooli klassides.~~

	<u>Tundide arv nädalas</u>							<u>Kokku</u>
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Eesti keel	5	4	3	2	1,5	1,5	0,5	17,5

AX10008A039
ARHIIVIMUSEUM
LOND K

Tabel 1. Eesti keele tundide arv keskkoolis ~~klassides~~.

	Tundide arv nädalas							Kokku
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Eesti keel	5	4	3	2	1,5	1,5	0,5	17,5
Kirjandus	3	3	2	2	2,5	3,5	4,5	20,5
Kokku	8	7	5	4	4	5	5	38

Keskmiselt tuleb keskkooli osas eesti keelt klassi kohta 5,43 tundi nädalas. Vene õppekeelega koolis on ~~vasx~~ ~~taxxkeskmine~~ ~~6x08xtundi~~ vene keelt keskmiselt keskkooli klassi kohta 6,08 tundi nädalas. Üle poole eesti keelele määratud tundidest keskkoolis langeb kirjandusele, kuna keelele endale jääb vähemik, ~~siiskixpölexvane~~ kusjuures siiski vahe on väike. Palju suuremaks kujuneb aga erinevus, keele ja kirjanduse tundide vahel, kui seitsmeklassilise kooli klasse võrdleme keskkooli vanemate klassidega. Keskkooli nooremates klassides ($\frac{V}{M}$ - $\frac{VII}{M}$ õppeaastal) on keelele määratud 12 ja kirjandusele 8 nädalatundi, keskkooli vanemates klassides ($\frac{VIII}{M}$ - $\frac{XI}{M}$ õppeaastal) aga on keelele ette nähtud ainult 5,5 ja kirjandusele koguni 12,5 tundi.

Võrreldes teiste õppeainetega on eesti keelele varutud kõige ~~xxxx~~ suurem tundide arv, kui lähtuda tundide koguarvust üheteistkümneme õppeaasta jooksul, Kuid eesti keele tunnid jagunevad ebaproportsionaalselt nelja algkooli ja seitsme järgneva keskkooli õppeaastate vahel. Selle tagajärjel on eesti keel esikohal tegelikult ainult ^{astmel} algkooli ~~xxxx~~. Keskkooli osas tuleb esikohale vene keel 39,5 tunniga, kuna eesti keel jääb teisele kohale. Võrdluseks olgu mainitud, et venekeelsetes koolides vene keel jääb esikohale ka keskkooli osas ja sellele järgneb matemaatika 36 tunniga.

AKTIBOOGIA
MUSEUM
DOK. K. 430

Eesmärk. Algkooli eesti keele programm algab sõnadega: "Keelel on määratu suur tähtsus laste kommunistlikul kasvatusel." Seega võetakse eesti keele õpetamist ning õppimist Nõukogude Eesti koolides kommunistliku kasvatus mitte emakeele seisukohalt. Sõna "emakeel" ei esine kordagi algkooli õppekavas ja ainult paar korda keskkooli omas. Iseseisva Eesti Algkooli õppekavades 1937 algas eesti keele õppekava seletusi ja juhatusi sõnadega: "Emakeele õpetuse sihiks on arendada ..."

Nõukogude kooli tähtsaimaks ülesandeks on kommunistlik kasvatus ja sellele on allutatud ka eesti keel kui kooli õppeaine. Eesti keele õppekavas on rõhutatud, et õpilaste kommunistlikku kasvatust tuleb teostada õppeaine alusel kogu õppeprotsessis. Eesti keele õpetaja kannab eriti suurt vastutust noorsoo kasvatamise eest tõelisteks nõukogude inimesteks, kommunismi ülesehitajateks. Keelealaseid teadmisi üldse õpetatakse nõukogude koolis selleks, et õpetada keelt kui suhtlemisvahendit õigesti kasutama, anda õpilastele marksistlik käsitlus keelest ja kujundada neis materialistlikku maailmavaadet. Samuti peab keele, eriti aga emakeele õpetamine nii hästi oma sisu kui ka kasutatavate meetodite abil kasvatama kommunistlikku moraali.

Juba algkooli esimeses klassis peab jutustuste lugemine Leninist, Suure/Isamaasõja (s.o. teise maailmasõja) võitlustest ja sotsialistliku töö kangelistest kasvatama õpilastes nõukogude patriotismi ja uhkust oma suure kodumaa üle, arendama nõukogude inimesele iseloomulikke moraalseid omadusi. Järjekindlalt tuleb hiljem nõukogude kirjannikkude ilukirjanduslike ja muude teoste lugemisel tekitis esile tõsta ja eriti alla kriipsutada seda, mis annab

AK18008A039
MU3200MV11RA
FOND K-33

lastele kujutluse nõukogude elu iseärasustest: kollektiiv-
sest tööst ja elust, sotsialistlikust suhtumisest töösse,
ühiskondliku omandi austamisest ja vaenlaste vihkamisest.

Keele õpetamine). Eesti keelt tuleb õpetada lähtudes
marksistliku keeleõpetuse alustest. Marksistliku keele-
õpetusele aluste õpetamiseks pole programmis ette nähtud
eritunde. Seda käsitletakse kõikides klassides koos sõna-
vara, grammatika ja häälikuõpetusega. Näiteks kui selgi-
tatakse keele õppimise vajadust, on põhjust kõnelda kee-
lest kui ühiskonna liikmete suhtlemisvahendist, arenemise
ja võitluse tööriistast.

Lähtudes keelest kui võitlusvahendist saab arusaada-
vaks, miks eesti keele tundides on suurt tähelepanu pöö-
ratud kõnearendusele, millega tuleb teha algust juba alg-
kooli esimesest klassist.

Keele õpetamise meetodiä peavad õpetama lapsi käima
Lenini poolt näidatud reaalsuse tunnetamise dialektilist
teed: elavalt kaemuselt abstraktsele mõtlemisele ja sel-
lelt praktikale, missugune põhimõte oli pedagoogika aja-
loos (~~küll juba~~) teada ^{juba} ammu enne Lenini.

Grammatika kursus alg- ja keskkoolis jaguneb kolmeks
astmeks. Algkool annab väikese hulga grammatilisi tead-
misi, mis on tarvilikud praktiliseks keele tarvitamiseks
sel astmel. Süstemaatilise kursuse esimene kontsenter
haarab ^{V-VII} ~~II-IV~~ klassi ja selle ülesandeks on grammatika täht-
samate teemade põhjalik läbitöötamine. Keskkooli vanema-
te klasside teine kontsenter täiendab ning süvendab noo-
remate klasside kursust. Tundide vähene arv laseb seda
teha küll väga tagasihoidlikult. Üldiselt on valitsemas
tendents vähendada grammatika kursust üldhariduslikkudes
koolides.

Kirjanduse õpetamine. Kirjanduse õpetamine eritundides algab V klassiga ja kestab kogu keskkooli. Keskkooli nooremates klassides (V - VII) toimub kirjanduse õpetamine kirjandusliku lugemise kursuse kujul, moodustades vaheastme algkooli ja keskkooli vanemate klasside vahel. Selline vastavatesse lugemikkudesse koondatud palade ja katkendite lugemine jätkab algkoolis rakendatud kirjandusliku lugemise meetodit, laiendades ja süstematiseerides järk-järgult õpilaste kirjanduslike teadmiste ringi ning luues sellega eeldusi järgnevale astmele vanemates klassides, kuid ühtlasi kergendab õpilaste lugemise juhendamist nimelt nendele paladele ning katkenditele, mis on soovitatavad ^{ja rantsuõpetavad} kommunistliku kasvatuse seisukohast. Keskkooli vanemates klassides (VIII - XI) järgneb kirjanduse ajaloo õpetamine.

Materjali valiku ja paigutuse seisukohalt jaguneb kirjanduse lugemise kursus kaheks astmeks. Viiendas klassis on palad paigutatud ideelis-temaatilise sisu järgi. Teemaatilised tsüklid on koostatud õpilaste kommunistliku kasvatuse eesmärki silmas pidades ja sisaldavad lugemispalasisid nii klassikalisest kui ka nõukogude kirjandusest.

Kuuendas ja seitsmendas klassis on materjal paigutatud kronoloogilises järjestuses. Alustatakse rahvaluulega, kus tuleb esile tõsta talupoegade ja mõisnikkude vahelisi suhteid. Eesti ja vene klassikute teoste katkendite valiku puhul on tähtis koht antud nendele osadele, kus kujutatakse rahva võitlust ^{Kapitalistlike} rõhujate ning välismaiste anastajate vastu. Eriline koht on loomulikult nõukogude kirjandusel, mis rikkalikult pakub soovitatavat materjali kommunistliku kasvatuse teostamiseks. Õpetaja peab omalt poolt kõik tegema, et need teosed õpetaksid noori armastama oma suurt kodumaad

ja vihkama vaenlasi, sisendama ustavust nõukogude korrale ja kasvatama ühe sõnaga ustavaid ja sõnakuulekaid kommuniste.

Keskkooli vanema^l astmel õpitakse kirjanduse ajalugu. VIII - X klassi program hõlmab eesti ja vene klassikalise kirjanduse ajaloo põhialuseid, sisaldades ainult nn. progressiivseid kirjanikke, s.t. selliseid, kelle teostes leidub kohti, mida on võimalik tõlgendada kommunistliku doktriini seisukohalt ja mida on võimalik vaadelda klassivõitluse aluselt. Väliskirjanduse esindajaist on ainult mõni üksik osutunud sedavõrd progressiivseks, et teda on paigutatud õppekavva. XI klassi kursuse sisuks on eesti ja vene nõukogude kirjandus koos lühikese ülevaatega teiste NSV Liidu rahvaste kirjandusest. (~~Väliskirjandus puudub lõpuklassis~~) Nõukogude kirjanduse eesmärk keskkooli lõpuklassis on ilmselt abituriendile anda ümargune ülevaade ~~sellisest kirjandusest, mis on suhteliselt~~ kommunistlikust kirjandusest, et sellega viimistleda kommunistlikku kasvatust koolis. Nii eesti ja vene klassikaline kirjandus kui ka väliskirjandus puuduvad selles klassis täielikult. Eesti iseseisvusaega kirjandusajaloos on nimetatud "kodanliku diktatuuri ajaks". Kirjandusajaloolist käsitlust täiendab võrdlemisi tagasihoidlik kirjandusteoreetiline vaatlus.

Eesti ja vene kirjanduse vahet. Eesti keele^{määratud} tundidest on suur ^{osa} ~~arv~~ ^{sisustatud} määratud vene kirjandusele. Tabel 2 annab ülevaate sellest, mitu tundi õppekav^a näeb ette keskkooli (~~nooremates~~) klassides uue läbivõtmiseks eesti ja vene klassikalise^t kui ka nõukogude kirjanduse^t klasside kaupa. Seejuures on arvesse võetud ainult need tunnid, mida õppekava määrab üksikutele kirjanikkudele, üldised ülevaated,

kordamine, rahvaluule jne on siit välja jäänud.

Tabel 2. Õppekavas kirjanikkudele määratud tundide arv.

Klass	Tundide arv				Välis	Kokku
	Eesti Klas- sikud	Vene Klas- sikud	Eesti Nõu- kogude	Vene Nõu- kogude		
a) Nooremad klassid						
V	37	8	8	9	-	62
VI	33	41	-	-	-	74
VII	17	-	12	25	-	54
Kokku	87	49	20	34	-	190
%	45,8	25,8	10,5	17,9	-	100
b) Vanemad klassid						
VIII	7	28	-	-	5	40
IX	29	24	-	-	13	66
X	55	24	-	-	17	96
XI	-	-	41	43	-	84
Kokku	91	76	41	43	35	286
%	31,8	26,6	14,3	15,0	12,3	100
c) Üldse						
Kokku	178	125	61	77	35	476
%	37,4	26,3	12,8	16,2	7,3	100

Keskkooli nooremates klassides on esikohal eesti klassikaline kirjandus, mis on küll peamiselt V ja VI klassi arvel. Kuuendas klassis on siiski esikohal vene kirjandus ja seitsmendas nõukogude oma. Nõukogude kirjanduses on omakorda vene kirjandus suures ülekaalus. Keskkooli vanemates klassides püsib eesti kirjandus veel endiselt esikohal, kuid ta osatähtsus on langenud. Vene kirjanduse tundide arv on seejuures tõusnud. ~~(Tagasihoidlikult esineb ka väliskirjandus.)~~ Üldiselt on eesti klassikalisele kirjandusele määratud pisut rohkem kui 1/3 tundide koguarvust,

muu osa on esijoones määratud vene ja nõukogude kirjandusele, kuna väliskirjanduse osa on väga väike.

Eelmist tabelit on huvitav täiendada kirjanikkude nimestikuga klasside kaupa, kellele on õppekavas määratud silmapaistev tundide arv. Alljärgnevasse nimestikku on võetud kõik kirjanikud, kellele vastavas klassis on määratud 8 või enam tunde, kusjuures vastav tundide arv on nime järel ^{Seitsmes} sulgudes. ~~Kunaks~~ klassis kokku esineb 24 nime, sealhulgas Silmapaistvate kirjanikkude nimestik.

Klass	Kirjanikud
V	E.Bornhöhe (10)
VI	A.Puškin (12), Fr.R.Kreutzwald (10), J.Liiv (8)
VII	M.Gorki (12), N.Ostrovski (10), E.Vilde (8)
VIII	A.Puškin (12), N.Gogol (8), M.Lermontov (8)
IX	Fr.R.Kreutzwald (16), L.Koidula (9), N.Nekrasov (8), I.Turgenev (8)
X	E.Vilde (18), A.H.Tammsaare (16), L.Tolstoi (15), A.Tšehhov (9), J.Liiv (8)
XI	M.Gorki (18), J.Sütiste (10), V.Majakovski (9), M.Solohhov (9), A.Jakobson (8)

viis nime kahekordselt. Nendest kuulub eesti klassikalisse kirjandusse ainult 9 või kahekordselt esineva kolme maharvates 6. Vene klassikaline kirjandus on esindatud 8 nimega või kui maha arvata 1 kahekordselt esinev nime, siis jääb järele 7 nime. Ülejäänud kuuluvad nõukogude kirjanikkude hulka, millest eesti nimesid on ainult 2. Igaüks võib veenduda, et vene nimesid esineb silmapaistvate kirjanikkude hulgas rohkem, kuigi vastavad tunnid on määratud eesti kirjandusele eestikeelsetes koolides.

Samasuguse pildi saame, kui arvame kokku ühele kirjanikule õppekavade alusel määratud tundide arvu ja ~~reastame~~ järjestame kirjanikud saadud tundide koguarvu järele. Esi-⁹mes üheksa kirjaniku hulka tulevad järgmised nimed, kusjuures tundide arv on nime järel sulgudes: 1. M. Gorki (33), 2. E. Vilde (29), 3. Fr. R. Kreutzwald (26), 4. A. Puškin (24), 5. A. H. Tammsaare (20), ^{6.)} I. Turgenev (20), 7. J. Liiv (19), 8. N. Gogol (15) ja 9. L. Tolstoi (15). Saame neli eesti ja viis vene nime. Nendele on kogusummas määratud kirjanduse tundidest 201. Nendele järgnevad E. Bornhöhe, L. Koidula, J. Sütiste ja M. Lermontov, kellele igauhele on ette nähtud 14 tundi. Ülejäänud kirjanikkude tundide arv on väiksem.

Eesti kirjandus. Eesti klassikalisest kirjandusest on õppekavva võetud ainult progressiivsed kirjanikud, kelle teoseid on võimalik analüüsida marksistlikult seisukohalt ja vaadelda klassivõitluse vaatevinklist. Seega on õppe-^{kavas esinevate} kavva võetud kirjanikkude nimed ja ka nende teosed tuntud, kuid teoste analüüsimine ja hindamine toimub hoopis uuel aluselt, lähtudes marksismi^s-leninismi^st. ^{4) (Sellest)} Kirjanduslikku-⁶ de teoste ümberhindamist iseloomustavad alljärgnevad näited õppekavast.

Tähtsamaid kirjanikke on Fr. R. Kreutzwald, keda vaa-^{Kreutzwald} deldakse kui demokraat-valgustaja^t. ~~Ta~~ on keskbeks kujuks IX klassis, kus tuleb lähema analüüsimise alla tema "Kalevipoeg", kus tõstetakse esile rõhujate vastast võitlust, tööarmastust ja sõprust vene rahvaga, mainides seal juures ka Vene Teaduste Akadeemia abi "Kalevipoja" väljaandmisel.

*)
Et õpetajat juhendada
ja tal ära võtta võima-
lus, on iga kirja-
niku ja iga teose pu-
hul õppekavas selge-
sõnaliselt väljendatud,
kuidas antud kirjaniku
ku vaadelda ja mida
tema ~~teose~~ iga üksiku
teose analüüsimisel
esile tõsta. ~~Sellest~~

Nimekamaist luuletajaist on õppekavas ainult L. Koidula ja J. Liiv. Tähtsamaks motiiviks Koidula luules on muistse vabadusaja idealiseerimine ja sakslaste poolt peale surutud feodaalse orjaaja kujutamine. Loetakse "Miks sa nutad?", "Kevade on sala tulnud" ja 1957./58. õppeaastast peale ka "Mu isamaa on minu arm" ("Teretuse" asemel). Nendest õpitakse pähe esimene VI ja viimane V klassis. Analüüsimisele kuulub ka "Säärane mulk". J. Liivi lüürika ^{peale} ^{mg} (kujutab ~~klassi~~ ^{kodanliku} ühiskonna sünget ja rasket elu, nagu "Must lagi on meie toal", ja töörahva raskusi kapitalistlikus ühiskonnas, nagu "Rändaja", aga lugemist leiavad ka mitmed teised luuletused: "Talvine tihane", "Üks suvepäev", "Nõmm", "Ta lendab mesi-puu poole", "Emale" ja "Kui tume veel kauaks ka sinu maa", millest enamik on väljaspool klassivõitluse tausta. Mõisa ja talurahva klassivahed tulevad aga selgelt ^{esile tõsta} nähtavale jutustuses "Vari". Õpitakse pähe "Talvine tihane" ja väike lühike katkend "Kukulinnast" (katkend "Varjust").

Esivanemate võitlust orjastajate vastu käsitleb ~~kaju-~~ ~~kali~~ E. Bornhöhe omas romaanis "Tasuja". Rõhujate klassi esindajaks on Oodo ja rahvajuhiks selles võitluses rõhujate vastu Tasuja. Ka J. Tamm kujutab ballaadis "Orjakivi" orjaaja rasket elu, ühtlasi paljastab ta valmis "Punik" kapitalistliku ühiskonna elulaadi ja moraali. "Punik" kuulub ka päheõppimisele.

Tähtsal kohal on realistlikud kirjanikud. E. Peterson-Särgava on esitatud jutustustega "Tulge appi!" ja "Oheliku-onu jõulunägemine", mis paljastavad kapitalistlikku eksploatteerimist ja ^{religiooni} ~~usk~~. Oheliku-Madis on tüüpiline kulak. Kiisa sauna elanikkude kaudu ~~maa~~ kujutatakse maaproletariaadi eluviletsusi kodanlikus ühiskonnas. Antoni tuleb vaadelda kui esimest teadlikkusele ärkava sulase kuju eesti

kirjanduses. Talurahva ja mõisa vahetõrke valgustab kirjanik valmis "Uhe härja elulugu", kus Kirjukannu Jaani elu võrreldakse härja eluga. A. H. Tammsaare annab realistliku kujutuse kodanlikust külaelust. Romaanis "Kõrboja peremees" näidatakse Katku Villu kujus tugeva ja teotähtlase inimese elutraagikat eraomanduslike suhete tingimustes. Romaani "Tõde ja õigus" I köide kujutab talunaise ja sulase elu kodanlikes elutingimustes. Romaanis "Põrgupõhja uus Vanapagan" aga tulevad täielikult nähtavale kodanliku ühiskonna pahed ja selle tagurlik kultuur. Jürka ja Kaval-Antsu kujudes tuleb näha ekspluateeritava ja ekspluateerija üldistatud tüüpe. Kodanluse pahesid aitab paljastada oma draamades^{ka}/A. Kitzberg. "Kauka jumalas" näitab kirjanik kodanliku ühiskonna rahakirge, despotismi ja ebainimlikkust ning annab Mogri-Märdis ekspluateerija jõulise kuju eesti kirjanduses.

Eesti klassikutest esikohal on aga E. Vilde. Juba lühijutus "Minu esimesed triibulised" tuleb Eedi ja ~~noor~~noorhärja " võrdlevas iseloomustuses nähtavale feodaalse ühiskonna ülekohus. Mõisnikkude julmust ~~käitumist~~^{kujutab ka} "Mahtsa sõda". Siin tuleb aga ka ühtlasi nähtavale pastorite rahvavaenuliku^k tegevus. Maa proletariaadi elu kapitalistlikus ühiskonnas kirjeldatakse meisterlikult romaanis "Külma maale", kus leiavad paljastamist ka kodanluse käsilased, kelleks on koolmeister Toots, pastor Frick ja Virgu Andres. Viimase all tuleb mõista vagaduse kesta pugenud halastamatu kulakut. Vilde jutustus "Seadusemees" kujutab Kadaka Jaani kui ebateadlikku ja seadust austava talupoja kujunemist võitlejaks olude sunnil. Ka on Vilde oma jutustustes "Minu esimene business" ja "Punane viir" paljastanud Ameerika imperialismi. Oma näidendites on Vilde tähelepanu

juhtinud kodanluse kultuurivaenulikkusele. Tema "Pisuhänd" naerab välja kodanlikku kultuuripuudust, kus Vestman on esitatud kui tõusik-kapitalisti tüübiline kuju.

Viimasel ajal on ^{nähtavasti} saanud armu Fr. Tuglas, kuna 1957./58. õppeaastal on ~~siss~~ võetud esimest korda õppekavva tema "Kätkilaul", kus avaldub kirjaniku allegooriline revolutsiooniline mõte, ja "Talv" katkendina "Väikesest Illimarist". Kumbagile palale on määratud ainult 1 tund. ~~Kätkilaul~~ ~~õppekavvas~~ Ka A. Alle "Eesti pastoraal" esineb esimest korda samal ajal. Selles kirjeldatakse karjalapse eas- ket põlve vanasti, millele tuleb lisada võrdlevaid pilte tänapäeva kolhoosinoorte elust.

Välja on jäänud rida silmapaistvaid eesti kirjanikke, nagu J. W. Jannsen, Anna Haava, J. Mändmets, G. Suits, E. Enno, V. Ridala, Marie Under, H. Visnapuu, M. Metsanurk, A. Mälk, H. Raudsepp, K. Ristikivi jt, kuna nad pole osutunud progressiivseiks kommunistliku kasvatuse seisukohast. "Noor-Eesti" rühmitus on näidanud revolutsioonilis-romantilisi jooni ainult "Noor-Eesti" algperioodil. Hiljem revolutsiooni taandumise perioodil on järkjärgult mõjule pääsenud uusromantismi põhijooned ja "kunst kunsti pärast" põhi-reaktsiooniliseks. mõte, mis muutsid selle rühmituse ~~reaktsiooniliseks~~. Nende asemel on õppekavva võetud uued nimed, kes ~~esindavad~~ esindavad eesti proletaarset kirjandust, nagu J. Lilienbach, V. Mölder, Eessaare ~~Aadu~~ Aadu (Jaan Anvelti varjunimi), V. Buk ja O. Münther. Viimane avaldas Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsi albumis "Ääsi tules" II (1910) essee "Uusromantismus ja "Noor-Eesti", mis ilmus O. ~~Minori~~ Minori varjunime all ja milles kritiseeriti "Noor-Eesti" rühmitust, ^{et ta} kelle tegevus sel ajal ^{olevat võtnud} võttis ilmselt reaktsioonilise suuna.

Vene kirjandus. Paralleelselt eesti kirjandusega toimub vene klassikalise kirjanduse süstemaatiline ning üksikasjalik tundmaõppimine. Kuna eesti kirjanduse tundidest on maailmakirjandus peaaegu täielikult välja lülitatud, siis on selle asemele paigutatud vene kirjandus. Ka rõhutatakse X klassis vene ~~kirjandusest~~ klassikalisest kirjandusest kokkuvõtte tegemisel, et sellel on ülemaailmne tähtsus. Ühtlasi on õppekavva võetud vene kirjandus tugevasti progressiivne, paljastades tsaariaegse kapitalistliku Venemaa eluviletsusi ning teisi halbu külgi, ja omab tiheda seose vabadusliikumisega. Vene kirjanikkude puhul rõhutatakse ka nende sügavat usku vene rahva loovatesse jõududesse ja kindlat veendumust Venemaa suurde tulevikku. Üksikute kirjanikkude ja teoste puhul on õppekava juhised järgmised.

Vene klassikalistest kirjanikkudest on kõige suuremat hindamist leidnud A. Puškin. Nooremates klassides loetakse tema teostest ~~järgmised~~ "Dubrovski", "Poltaava lahing" ja "Siberisse". Esimeses leidub Venemaa pärisorjusliku elu kirjeldus. Selle teose kõrge ideeline tase seisneb selles, et ta ~~pe~~ paljastab rikka mõisniku-pärisorjapidaja Trojekurovi kujus tol ajal valitsevat metsikut omavoli töötava rahva vastu. Dubrovski talupoegade kirjelduses avalduvad ^{aga} vene rahva kõrged omadused. "Poltaava lahingus" Puškin tõstab esile Peeter I tegevuse tähtsust võitluses Vene riigi hüvanguks. Luuletuses "Siberisse" peegeldub poeedi ustavus dekabristide revolutsioonilistele püüetele, aga ka ta usk Venemaa suurde tulevikku. Arvestades luuletuse väärtust on ette nähtud selle pähe õppimine. Hiljem VIII klassis analüüsitakse lähemalt Puškini ~~Evgeni~~ "Jevgeni Onegini" ja "Kapteni tütart". Esimeses paljastub ~~xx~~ tsaariaegse aadlinoorsoo kasvatamine, teine on tähtis kui Pugatšovi ülestõusu kirjeldus.

I. Krõlovi valmidest loetakse "Kalade tants" ja "Voor". Esimene paljastab tsaariametnike kiskjalikkust ja pärisorjuses vaevleva rahva kannatusi, teises ~~xxijendab~~ ^{annab} kirjanik edasi rahva sügavat lugupidamist suurele vene väejuhile Kutuzovile.

M. Lermontovi luules on esikohale seatud vabaduse ja protesti teema. Lähemalt tutvutakse Lermontovi "Laul kaupmees Kalašnikovist" ja "Meie aja kangelane". Kalašnikovi tüübis on luuletaja kirjeldanud vene rahva kangelaslikke iseloomujooni. Kalašnikovi võitluse all ^{tulib} ~~mõeldakse~~ vene rahva võitlust parema tuleviku pärast. Romaanis "Meie aja kangelane" näitab Lermontov peategelase Petšorini kujus andeka isiku traagikat kapitalistlikus ühiskonnas.

~~Geniaalse~~ Geniaalse satiiri pärisorjusliku Venemaa kohta ^{on annud} ~~annab~~ N. Gogol poeemis "Surnud hinged", kus esitatakse hulnaeruväärseid galiselt/tüüpe mõisnikest ~~kurmajatest~~. Poeemis avaldub ühtlasi Gogoli sügav usk vene rahvasse ja Venemaa suurde tulevikku.

Teravaid proteste pärisorjuse vastu on paigutanud oma teostesse I. Turgenev. Nooremal astmel loetakse "Mumuu" ja "Bežini aas". Vanemal astmel on tähelepanu keskendatud romaanile "Eelõhtul" selle revolutsioonilis-demokraatliku suuna pärast. Romaanis ^{tulib} ~~näidatakse~~ aadlikklassi vaimset ning moraalselset mandumist ja kitsarinnalisi karjääritaotlusi.

Üleskutse revolutsiooniliseks võitluseks isevalitsuslik-pärisorjusliku korra vastu esitab N. Nekrassov poeemis "Kellel on Venemaal hea elada?". Siin avaldub ühtlasi poeedi usk vene rahvasse ja tema suurde tulevikku. Samasugust veendumust väljendab ^{ka} Nekrassovika "Mõtisklused paraadtrepil juures", mida loetakse nooremal astmel.

Vene inimese patriotismi ja kangelaslikkust avaldab kõige kujukamalt L. Tolstoi "Sõda ja rahu". Tuleb rõhutada, et Tolstoi looming on realismi haripunktiks XIX sajandi maailmakirjanduses.

Nõukogude kirjandus. Nõukogude kirjandus on kõige tähtsam kommunistliku kasvatuse seisukohalt. Klassikalist kirjandust oli tarvis varem ümber hinnata enne kui oli võimalik võtta koolis õppekavva. ~~Kommunistlik~~ Nõukogude kirjanduse juures pole seda vaja, ta peab mõjuma vahenditult. Nõukogude kirjandus peab võitlust manduva rahvavastase kodanliku kirjandusega. Ta kutsus üles lepitamatule võitlusele mitte ainult kapitalismi ja kodanluse enda vastu vaid ka nende igandite vastu inimeste teadvuses. Seega on ta kõige revolutsioonilisem. Nõukogude kirjanduse kaudu toimub sotsialismi ja kommunismi ülesehitamine. Selleks peab ta valmistama ette ja kasvatama kommunistliku ~~ühiskonna~~ ^{üles} ühiskonna (ehitajaid ja selle eest võitlejaid. Nõukogude kirjandusel on aga ka suur tähtsus kogu maailma töörahva ^{konna} ideelise kasvatuse suhtes, kogu maailma tööliste ~~klassi~~ ^{klasside} klassiteadvuse väljakujundamisel. Seega vaadeldakse nõukogude kirjandust kui kõige ideelisemat kommunismi levitamise seisukohalt. Nõukogude kirjandus võitleb rahu, s.o. kommunistliku rahu eest. Nõukogude kirjandus on tööriistaks kommunistliku partei käes. Ta propageerib kommunistliku ~~ühiskonna~~ ^{partei} ~~ühiskonna~~ juhtivat osa võitluses kapitalismi ja kodanluse vastu ning kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest. Nõukogude kirjanduse põhijoonte ja ülemaailmse tähtsuse selgitamiseks on XI klassi ~~kursuse~~ lõppu reserveeritud 4 tundi ja VII klassis 1 tund. Nendelt seisukohtadelt on ka valitud ~~ja~~ ~~paigutatud~~ teoseid nõukogude kirjandusest õppekavva paigutamiseks.

Nõukogude kirjandus esineb õppekavas 7-klassiliste koolide ja keskkoolide lõpuklassides, s.o. VII ja XI klassis. Seejuures on suurem tähtsus nõukogude kirjandusel kui eesrindlikul. Eesti nõukogude kirjandus kordab ja süvendab või "juurutab" vene kirjanduse poolt esitatud seisukohti. Ka nõukogude kirjanduse puhul on nagu varemgi iga üksiku läbivõetava teose juures igakord õppekavas juurde lisatud, millele tuleb õpilaste tähelepanu suunata. Nõukogude kirjanikkude teoseid tuleb õppekavade alusel käsitleda alljärgnevalt.

Vene nõukogude kirjandus. Vene nõukogude kirjandust esindavad M. Gorki, N. Ostrovski, V. Majakovski, M. Šolohhov ja A. Fadejev. Esikohal seisab M. Gorki, kellele määratud tundide arv on suurim kogu kirjanduse ulatuses. M. Gorki peetakse proletarse ja nõukogude kirjanduse rajajaks ja juhiks. Ta jutustuses "Lapsepõlv" esitatakse vanaema ja Mustlase kujudes vene rahva terveid loomingulisi jõude. Siin avaldub ühtlasi Gorki sügav usk vene rahva loovatesse jõududesse ja helgesse tulevikku. Selles ~~viimases~~ küsimuses ei ole mingit erinevust vene klassikalise ja nõukogude kirjanduste vahel. Vahekord reaksionääride ja revolutsionääride vahel tuleb nähtavale "Laulus Kotkast", kus reaksionääride sümbolseks kujuks on Nastik, kuna revolutsionääre esindab Kotkas, ja nagu viimane on üleolev esimesest, nii on ka revolutsionäärid võidukad reaksionääride suhtes. Egoistliku kodanluse individualismi paljastatakse armutult Gorki teoses "Vanaeit Izergil". Kõige tähtsamaks Gorki teostest osutub aga romaan "Ema". Selles kujutatakse vene proletariaadi võitlust kommunistliku partei juhtimisel isevalitsuse ja kapitalismi üle võidu saavutamiseks. Romaani tegelane Pavel Vlassov on esimene töolisest kommunisti kuju maailmakirjanduse ajaloos. Kujukalt näitab Gorki Nilovna kujus töölishulkade klassiteadvuse kasvu, mis rajab teed maailmarevolutsioonile. Revolutsioonilise teadvuse kujunemist kirjeldatakse ka N. Ostrovski omas romaanis "Kuidas karastus teras?" Seda esitatakse romaani peakangelase Pavel Kortšagini kujus. Romaani pea-

teemaks on näidata kommunistlike noorte patriotismi ja kangelaslikkust nii rindel kui ka ehitustööl.

Hünni ^m Nõukogude kodumaa võimsusele ja võitmatusele on kirjutanud V. Majakovski poeemis "Hästi!". Siin on tähelepanndav poeedi veendumus sotsialistliku kodumaa, s.o. Venemaa suures tulevikus. Majakovski lüürika peateemadeks on nõukogude patriotism, sotsialistlik ülesehitustöö, kommunistliku ~~partei~~ partei ülistamine, sotsialistlik moraal, ^{kommunistlik} rahu eest võitlemine ja kaasaegse kodanluse paljastamine, s.o. materdamine. Poeemis "Vladimir Iljitš Lenin" ülistab Majakovski Lenini ja parteid.

Maal toimunud klassivõitlust põllumajanduse kollektiviseerimise ajal kirjeldab bolševistlikult M. Šolohhov romaanis "Ülesküntud uudismaa". Romaani põhiideeks on kommunistliku partei juhtiva osa näitamine sotsialistliku maailmavaate kasvatamisel talurahvas. Negatiivsete tüüpidenaleiavad paljastamist rahvavaenlased, kelledeks on kulakud, valgekaartlased ja teised kapitalistid. Ka A. Fadejevi loomingust analüüsimiseks valitud romaan "Noor kaardivägi" rõhutab partei juhtivat osa Nõukogude rahva võitluses fašismi ~~võit~~ vastu. rõhutab A. Fadejevi romaan "Noor kaardivägi".

Eesti nõukogude kirjandus. Eesti nõukogude kirjandusest on valitud õppekavva J. Madarik-Lauristin, J. Sütiste, A. Jakobson, A. Hint, J. Smuul ja D. Vaarandi. J. Madarik-Lauristin näitab oma romaanis "Riigikukutajad" kommunistliku partei poolt juhitud eesti tööliklassi võitlust nõukogude võimu kehtestamiseks. J. Sütiste luuletus "Tervitus teile, ~~xxxxxx Sütiste loomingust on valitud kõigepealt luuletus "Tervitus teile, võidukad väed!"~~ võidukad väed!" on hünni Nõukogude armee võitudele ja ühtlasi üleskutse fašismi lõplikuks hävitamiseks. Tööraha võimuletulek ja Nõukogude rahvaste sõprus on teemadeks tema poeemidele "Tuhas ja tules" ja "Maakera pöördub itta". Luuletuses "Õhtulaul" toimub kapitalistliku korra eluviletsuste esiletoomine allegooriliselt (hällilaulu vormis). A. Jakobsoni looming on esindatud ~~romaan~~ "Ema" ja "Võitlus rindejooneta".

Esimene ^{peab} ^{ma} kujutab ema poliitilise teadlikkuse kasvu ja tõsta ^{mg} esile Nõukogude noorte ennastsalgavat võitlust saksa fašistide vastu okupeeritud Eestis. Jutustus "Võitlus rindejooneta" on pühendatud kodanlikus Eestis toimunud klassivõitlusele. A. Hint ^{ist loetav} ~~on esindatud~~ ajaloolise romaani "Tuuline rand" I kaudu. Siin näidatakse revolutsioonilise liikumise ja töötava rahva, eriti talupoegade teadlikkuse arenemist Matis Tihu ja Vanaõe Mihkli kujudes. Peeter Tihu kuju kaudu rõhutatakse töölisklassi juhtival ^C osal ~~ra~~ rahvahulka revolutsioonilises liikumises. Rahva vaenlastena paljastatakse kapitalist Tõnis Tihu ja pastor Girgensohn. J. Smuuli poem ~~ülistab~~ "Järvesuu poiste brigaad" ülistab kommunistlike noorte töövaprust. D. Vaarandi loomingust loetakse ⁿ Nõukogude naise tööarmastuse kiituseks kirjutatud "Kuulust kangrut" ja eesti töölisklassi revolutsioonilist võitkujutavat ~~jätkustavat~~ poemi "Alla Mari". Vaarandi "Kuulus kangur" on ette nähtud ^{pähe} ~~pähe~~ õppimiseks V klassis.

Maailekirjandus. Maaile kirjandus esineb õppekavas väga tagasihoidlikult. Ainult kolmes ~~keskkooli~~ vanemas keskkooli klassis ~~■~~ (VIII - X) on selleks otstarbeks reserveeritud üksikud tunnid. Ka siin on iga teos ~~varustatud~~ varustatud vastavate märkmetega, mida ~~analüüs~~ tuleb analüüsimisel esile tõsta. VIII klassi kavas on ette nähtud ~~Molière~~ Molière'i "Tartuffe", milles tabavalt naerdakse välja religiooni. Järgmise klassi kava on võetud Byron ja Schiller. Esimest käsitletakse kui progressiivse romantismi väljapaistvamat esindajat. Tema loomingust ~~valitud~~ analüüsimiseks valitud poem manab esile pilte Hispaania vabadussõjast ning esitab üleskutseid võitlusele Kreeka ja Hispaania vabaduse eest. Schiller on esindatud ajaloolise draamaga "Wilhelm Tell", mida vaadeldakse kui raevukat protesti võõramaise feodaalse surve vastu. X klassi kavas on kolm kirjanikku: Shakespeare, Balzac ja Heine. Tragöödia "Hamlet" analüüsimisel rõhutatakse, et Hamlet oli oma aja eesrindlik inimene. Balzac'i "Isa Goriot" käsitlemisel kriipsutatakse alla selle teose kõrge ideeline tase, ~~■~~ millega kirjanik on paljastanud kodanliku maailma ebainimlikku olemust, raha ja naudingu taga-

ajamist ja inimlike tunnete mahatallamist karjääri ja rikastumise nimel. Balzac'i realismi on omal ajal kõrgelt hinnanud ka Marx ja Engels. Heinest on ette nähtud lugeda katkendid poeemist "Saksamaa", mille peateemaks on preisi militarismi ja šovinismi paljastamine. Nimetatud teostes kujutatud ebainimlikule kodanlusele ~~saad~~ ^{saad} ~~on~~ ^{ainult} revolutsioon ^{alla} õiglaseks kättemaksuks.

Klassiväline lektüür. ~~Õppekavas~~ Klassis lugemiseks ja analüüsimiseks ettenähtud teoste nimestiku täiendab klassiväline lektüür. Õpilased on kohustatud lugema väljaspool õppetunde igas klassis teatud arv kirjandusteoseid. Klassiväliseks lektüüriks ette nähtud teoste valik on tehtud sama hoolikalt kui klassilektüüri oma. Sellesse nimestikku on võetud ainult selliseid teoseid, mis teenivad kommunistliku kasvatuse eesmäärke ja mille lugemine on kasulik tulevasele kommunistliku ühiskonna ülesehitajale. Klassiväline lektüür peab kas kirjeldama kommunistliku korra ülesehitamist, võitlusi selle heaks ja klassivõitluse süvenemist ning klassiteadvuse väljakujunemist või paljastama kodanliku ühiskonna eluviletsusi ja kodanluse esinadajate ebainimlikku kiskjalikkust, egoismi ning allakäinud moraali. Klassiväline lektüür toimub õpetaja juhendamisel. Õpilasel on vabal ajal võimalik lugeda ainult neid teoseid, mis on nimestikus ette nähtud. Õppekava näeb ette eritunnid selleks, et kontrollida klassivälist lektüüri. Klassivälises lektüüris peab olema esikohal nõukogude kirjandus, mis kujutab sotsialistlikku tegelikkust. Selle kõrval on lubatud tutvuda ka vene ja eesti klassikute ja väga piiratud arvul välismaa progressiivsete kirjandusteostega. Tabel 4 annab ülevaate klassivälisesse lektüüri võetud teoste arvu kohta keskkooli osas klasside kaupa.

Klassivälisesse lektüüri kuulub ka üksikuid teoseid, millest klassis on loetud katkendeid, kuna ülejäänud osa tuleb lugeda vabal ajal.

Tabel 4. Klassiväline lektüür.

Klass	Eesti Klassi- sikud	Vene Klassi- sikud	Eesti Nõuko- gude	Vene Nõuko- gude	Välis	Kokku
V	4	3	6	9	3	25
VI	3	2	3	7	2	17
VII	6	3	5	5	1	20
VIII	2	6	1	1	-	10

IX	9	2	-	-	2	13
X	12	2	-	-	1	15
XI	-	1	10	7	-	18
Kokku	36	19	25	29	9	118

Keskkooli seitsme klassi kohta on ette nähtud klassiväliseks lektüüriks 118 teost. Nendest on esikohal ⁿNõukogude kirjandus koguarvuga 54 teost, kusjuures ligikaudu pooled on eesti ja pooled vene kirjanikkudelt. Sellele järgnevad eesti klassikud, mis on koondatud peamiselt kahele klassile (IX ja X). Vene klassikud jagunevad ühtlaselt. Silmapaistvalt väike on välismaiste kirjanikkude teoste arv, seitsme klassi kohta ainult

Klassivälisesse ~~lektüür~~ ⁹ teost (möödunud 1956./57. õppeaastal ~~kogumik~~ 6).
 lektüüri kuuluvad ka sellised teosed, millest katkendid on loetud klassis, kuid ülejäänud osa tuleb lugeda vabal ajal.

Eesti klassikute teoste hulgas leiduvad muuhulgas järgmised: Vilde:

"Kui Anija mehed Tallinnas käisid", "Tooma tohter" ja "Raudsed käed".

Kreutzwald: "Eesti rahva ennemuistsed jutud", "Reinuvader Rebane", "Kalevipoeg" ja "Paar sammukest rändamise teed". Liiv: "Valitud jutud" ja

"Nõia tütar". Koidula: "Valik luuletusi" ja "Tammiste küla veskitondid".

Tammsaare: "Meie rebane", "Vanad ja noored" ja "Tõde ja õigus" II ja

IV. Bornhöhe: "Villu võitlused" ja "Vürst Gabriel". Ka Tuglase "Väike

Illimar" ja Kunderi "Kroonu onu" ~~on~~ on nimestikus.

Vene klassikalise kirjandusest ^{on} ~~võiks~~ nimetada ~~näiteks~~ järgmisi:

Turgenev: "Küti kirjad" ja "Isad ja pojad". Puškin: "Mustlased", "Vaskratsanik" ja "Boris Godunov". Gogol: "Revident" ja "Sinel". Tolstoi: "Peeter I".

Näidetena vene ja eesti nõukogude kirjandusest võiks nimetada: Gorki: "Lapsepõlv", "Kuidas ma õppisin" ja "Inimeste seas". Fadejev: "Noor kaardivägi". Ostrovski: "Kuidas karastus teras?" ja "Tormi ~~sünnitask~~ sünnitatud". ~~Võgodskaja~~ ~~Vihaleek~~ Võgodskaja: "Vihaleek". Hint: "Kuhu lähed, seltsimees direktor?", "Tuuline rand" ja "Vesse poeg". Madarik: "Vabariik". Smuul: "Mina - kommunistlik noor". Jakobson: "Elu tsitadelis" ja "Õö ja päeva piiril".

Välismaailma kirjanikkude teostest on lubatud noorematele klassidele: Twain: "Tom Sawyer" ja "Prints ja kerjus", Molnár: "Pál-täna va poisid" ja Verne: "Saladuslik saar". Vanematele ^dõpilastele ^{ed soovivad lugeda} on lubatud: Goethe: "Faust" I, Hugo: "Jumalaema kirik" ja Kivi: "Seitse venda".

Kirjandid. Loovkirjandite kõrval näeb õppekava ette kirjandeid kirjanduslikel teemadel. Õppekava seletuskirjas leidub ainult mõni üksik juhuslik teem, nagu "Trojekurovi käitumine ja isloom", "Ostap ja Andri Gogoli jutustuses "Taras Bulba"", "Talurahva ülestõus Mahtas" ja "Minu lemmikraamatu peategelane", mida soovitatakse eeskujuna. Kuna kirjandite üheks ülesandeks on ettevalmistamine küpsustööle, siis võiksid küll küpsuseksamil antavad eesti keele teemad iseloomustada kirjandite teemasid. 1955. aasta kevadel oli küpsuseksamil eesti keele kirjandi kirjutamiseks keskkooli lõpetajail ette nähtud järgmised teemad: 1. Andrei Bolkonski ja Pierre Bezuhhov kui vene progressiivsed inimesed L. Tolsti romaani "Sõda ja rahu" põhjal. 2. Tihude perekonna võitlustee (A. Hinti "Tuulise ranna" põhjal). 3. Kommunistliku partei juhtiv osa nõukogude rahva võitluses kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest ("Noor kaa^rdivägi" alusel). Tööliskoortele antavad vastavad teemad olid: 1. Davõdov, nõukogude töölise parimate omaduste kandja. 2. Uued inimesed N. G. Tšernõševski romaanis "Mida teha?". 3. M. Gorki varajase loomingu ideeline suund ja kunstilised iseärasused teoste "Laul jahikullist", "Vanaeit Izergil" ja "Laul tormilinnust" alusel. Kõike eelpool öeldut arvesse võttes pole esitatud teemad uudiseks, nad ainult juhivad tähelepanu veel kord sellele, ^{konsekventselt} kuivõrd/Nõukogude Eesti koolides kõik on rakendatud kommunistliku kasvatuseteenistusse, uue kommunistliku inimese kujundamisele.

Estonian Language and Literature in Soviet Estonian Schools
Curricula and Schedules

By T. Künnapas

Schools in Soviet Estonia get new study plans, i.e. schedules or time-tables, and accordingly adapted new programmes, i.e. curricula, every new scholastic year. The schedules for the scholastic year of 1957/1958 were confirmed by Minister of Education V. Oja on May 14, 1957, and appropriate programmes were printed in the autumn of the same year. The present paper is discussing the following of them: programmes for the elementary schools: Estonian language, and programmes for the secondary schools: 1. Estonian language, 2. Reading of literature, 3. Literature. Thus we shall discuss curricula connected with the study of the Estonian language /with the exception of writing exercises in the elementary schools/.

We shall limit ourselves to studying schools which give general education. Three types of these schools exist in Soviet Estonia the school system of which is modelled on the Soviet pattern: 1. Four-year elementary school, 2. Seven-year school comprising the four-year elementary school plus three junior classes of secondary school /V-VII/, and 3. Secondary school, with four senior classes of secondary school added, or altogether 11 classes /including the senior classes VIII-XI/. In comparison with the Russian-language schools, Estonian-language secondary school takes one year longer, in order to enable the students to acquire a better command of the Russian language. We shall not pay any attention to the Russian-language schools in Soviet Estonia where Estonian was not taught at all until the present scholastic year. As from the autumn of 1957 the Russian schools had for the first time the Estonian language on their curriculum, although to a very limited degree: only in the 2nd, 3rd and 4th classes of the elementary school, two hours per week in each of them. Neither shall we pay any attention to the schools of the working and rural youth where the number of week/hours of the Estonian language has been considerably cut /in the scholastic year of 1956/1957 48 hours ~~reduced~~ instead of the regular 77.5/, and the curriculum cut down accordingly.

Schedule. According to the schedules for 1957/1958, 76.5 week/hours are to be devoted to the Estonian language in the course of 11 years, which makes 6.95 week/hours in every class on an average. In comparison it might be pointed out that in Russian-language schools in Soviet Estonia 82.5 week/hours are devoted to the Russian language, as the mother tongue, in the course of

ten years. Thus at Russian-language schools roughly 8.25 hours are devoted to the Russian language every week and in every class. In the foregoing 1956/1957 scholastic year 77.5 hours were devoted to the Estonian language. Thus, in the course of one year the number of Estonian lessons has been cut by one hour, which was transferred to the instruction of foreign languages. The sum total of Estonian lessons is divided equally between the elementary school and the secondary school: 38.5 hours in the former and 38 in the latter. However, as there are more classes in secondary school it follows that in a secondary school class the number of Estonian lessons per week is considerably smaller than in an elementary school class.

Estonian lessons at elementary school are divided as follows: 13 hours in the first class, 9.5 in the second, nine in the third and seven in the fourth per week, on an average 9.63 hours per class and week. Here writing exercises have been included among Estonian lessons; in the first class two hours per week are to be devoted to this purpose, in the second and third one hour per week each.

As regards secondary schools, the curriculum provides for separate language and literature lessons, but the schedule does not make this difference. A survey of how the Estonian language is taught in every class of the secondary school, is to be found in Table 1.

Table 1. Number of Estonian Lessons at Secondary School

	Lessons per Week							Total
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Estonian Language	5	4	3	2	1.5	1.5	0.5	17.5
Literature	3	3	2	2	2.5	3.5	4.5	20.5
Total	8	7	5	4	4	5	5	38

On an average there are 5.43 hours per week in every secondary school class where the Estonian language is being taught. In Russian-language schools the average of Russian lessons is 6.08 hours per week ^{and secondary school class}. More than half of lessons devoted to the Estonian language in secondary schools is to be spent on studies of literature, while the language instruction takes less than half of the total, although the difference on the whole is not great. The difference between the language and literature lessons is much greater when we compare classes of the ^{seven-year} ~~secondary~~ school with those of the senior stage of the secondary school. In the junior classes of the secondary school /classes V-VIII/ 12 hours are devoted to the language and eight to literature per week, in the senior classes of the secondary school /classes VIII-XI/ only 5.5 hours are provided for the language and as much as 12.5 hours for literature.

Compared to other subjects, the number of lessons devoted to the Estonian language is largest, if we consider the sum total of lessons in the

course of 11 scholastic years. But the Estonian lessons are divided unproportionately between the four classes of elementary school and the following seven at the secondary school. As a result, the Estonian language takes the first place at the elementary school stage only. In secondary school the first place is taken by the Russian language with its 39.5 hours while the Estonian language takes second place. In comparison it may be pointed out that at Russian-language schools the Russian language takes first place at secondary school too, followed by mathematics with its 36 hours.

Purpose. The curriculum of the Estonian language for elementary school begins with the words: "The language as an immense importance in Communist education of the children." Thus the Estonian language is being taught and learnt at Soviet-Estonian schools with a view to promote Communist education, and not as the mother tongue. The very expression "mother tongue" is not even mentioned in the curriculum for elementary schools and it is to be found only a couple of times in that for secondary schools. In independent Estonia the curriculum for elementary schools /1937/ started the directives with regard to Estonian lessons as follows: "The purpose of lessons in mother tongue is to develop..."

The primary objective of the Soviet school being Communist education, the Estonian language, as a subject of instruction, is subordinated to this purpose. The curriculum of the Estonian language emphasizes that Communist education of the children must be promoted during the whole of the studying process on the basis of the subject taught. The teacher of the Estonian language is especially responsible for ~~the~~ educating the youth into true Soviet people, builders-up of Communism. Languages as such are taught at Soviet schools to teach the pupils make a proper use of language as means of communication, to give them a Marxist conception of language and to promote a materialist view of life among them. Moreover, the teaching of the languages, and more particularly of the native language, must promote Communist morality by its contents as well as by the methods employed.

Already in the first class of elementary school, tales of Lenin, the Great Fatherland War /i.e., the Second World War/ and its battles, and of heroes of Socialist Labour is to promote feelings of Soviet patriotism in the pupils, make them proud of their Great Fatherland, develop the moral qualities that characterize Soviet people. Later, when reading literary and other works of Soviet authors, features must be consistently ~~noted~~ emphasized and particularly stressed which give the pupils a picture of the peculiarities of Soviet life: collective work and life, Socialist attitude towards work, respect for state property and hate of the enemies.

The Language. The Estonian language must be taught according to the precepts of Marxist linguistics. The curriculum does not provide for any special lessons to teach the precepts of Marxist linguistics. It is dealt with in all classes together with lessons on vocabulary, grammar and phonology. For instance, when the necessity is explained why language ought to be studied, there is reason to speak of the language as means of communication between the members of society, of its development and of the language as a tool or a weapon.

When we regard the language as a weapon, it is understandable why so great an attention is devoted to exercises of public speaking during the Estonian lessons; training to this end begins already in the first class of elementary school.

Methods employed to teach the Estonian language must teach the children to take the dialectic road as shown by Lenin in order to conceive reality: from concrete observation to abstract thought and therefrom to practice, which principle was known in the history of pedagogics long before Lenin.

The curriculum for grammar at the elementary and secondary school is divided into three cycles. Elementary school gives a small amount of grammatical knowledge, needed for the practical use of the language at that stage. The first cycle of the systematic course is taught at the 5th to 7th classes and its purpose is an exhaustive study of the most important subjects of grammar. The ~~third cycle~~ second cycle of the systematic course comes at the senior classes of secondary school and it complements and widens the course of the junior classes. The small number at the disposal for grammatical studies, it is true, permits only a very modest degree of achievement. The general trend is to cut down grammatical studies at schools giving general education.

Literature. Studies of literature in separate lessons start in the 5th class and continue until graduation from the secondary school. In the junior classes of secondary school /V-VII/ literature is studied by reading of literature, which constitutes an intermediate stage between elementary school and the senior classes of secondary school. This reading of short works and excerpts, collected in appropriate readers, continues the method of reading literary works which is employed at elementary schools, too, widening and systematizing gradually the literary knowledge of the students and creating thus prerequisites for the following stage in the senior classes, but at the same time it facilitates the direction of the students' reading interests towards those works and excerpts which are recommendable and acceptable from the point of view of Communist education. In the senior classes of secondary school /VIII-XI/ follows the study of history of literature.

As regards the choice of material and its disposition, the reading

of literature is divided into two stages. In the fifth class the reading matter is classified in accordance with its theme or subject. Thematic cycles are compiled from the viewpoint of promoting Communist education of the pupils and contain works of both classical and Soviet literature.

In the sixth and seventh class the reading matter is classified chronologically. It begins with popular poetry and tales, where the relations between the peasants and the great land-owners are to be stressed. As regards selection of excerpts from Estonian and Russian classics, emphasis is put on those parts which depict the struggle of the people against capitalist oppressors and alien conquerors. A special emphasis, of course, is put on Soviet literature which offers abundantly suitable matter to promote Communist education. The teacher in his turn has to do everything in his power to make these works ~~have~~ influence the pupils so that they love their great fatherland and hate the enemies, engender loyalty towards the Soviet regime and, in a word, educate loyal and obedient Communists.

At the senior stage of secondary school the students study history of literature. The curriculum of the 8th to 10th classes comprises basic matter on the history of both Estonian and Russian classic literature, and mentions only writers who are "progressive", i.e., whose works contain passages which can be interpreted in a way which is in accordance with Marxist doctrine and which can be regarded as illustrating the struggle between the classes. Only very few representatives of foreign literature have been considered progressive enough to be included in the curriculum. The curriculum of the 11th class comprises Soviet literature both in Estonia and in Russia, with a short survey of literature of the other nations of the USSR. The classic literature of Estonia and Russia, as well as foreign literature, are not treated at all in this class. The period of Estonia's independence is captioned in history of literature as the "period of bourgeois dictatorship". The history of literature is complemented with some, comparatively modest, observations of literary theory.

Relations between Estonian and Russian Literature. A considerable proportion of Estonian lessons must be devoted to Russian literature. Table 2 gives a survey how many lessons are provided by the curriculum for Estonian, Russian, classic and Soviet writers respectively. The table comprises only those parts of the curriculum devoted to separate authors, and excludes general surveys, repetitions, popular poetry, etc.

In the junior classes of secondary school Estonian literature takes the first place, although this is true mainly in the 5th and 6th classes. However, in the 8th class Russian literature already takes precedence and in the 7th first place is taken by Soviet literature. In Soviet literature, in its turn, the main emphasis is put on Soviet Russian literature. In the senior classes Estonian literature still takes the first place, but its relative

Table 2. Number of Lessons Provided by Curriculum for Separate Authors

Class	Number of Lessons					Total
	Estonian Classics	Russian Classics	Soviet-Estonian Authors	Soviet-Russian Authors	Foreign Authors	
a/ Junior Classes						
5th	37	8	8	9	-	62
6th	33	41	-	-	-	74
7th	17	-	12	25	-	54
Total	87	49	20	34	-	190
%	45.8	25.8	10.5	17.9	-	100
b/ Senior Classes						
8th	7	28	-	-	5	40
9th	29	24	-	-	13	66
10th	55	24	-	-	17	96
11th	-	-	41	43	-	84
Total	91	76	41	43	35	286
Total %	31.8	26.6	14.3	15.0	12.3	100
c/ General						
Total	178	125	61	77	35	476
%	37.4	26.3	12.8	16.2	7.3	100

importance has decreased. The number of lessons devoted to Russian literature has increased considerably, on the other hand. Generally speaking, a little more than one third of all lessons are devoted to Estonian classical literature, the remainder to Russian and Soviet literature, while foreign literature plays a negligible role.

The above table can be supplemented by another which gives us the list of authors as studied in every class more thoroughly. The following list

List of Outstanding Authors

Class	Authors
5th	E. Bornhöhe /10/
6th	A. Pushkin /12/, Fr.R. Kreutzwald /10/, J. Liiv /8/
7th	M. Gorki /12/, N. Ostrovski /10/, E. Vilde /8/
8th	A. Pushkin /12/, N. Gogol /8/, M. Lermontov /8/
9th	Fr.R. Kreutzwald /16/, L. Koidula /9/, N. Nekrasov /8/, I. Turgenev /8/
10th	E. Vilde /18/, A.H. Tammsaare /16/, L. Tolstoi /15/, A. Chekhov /9/, J. Liiv /8/
11th	M. Gorki /18/, J. Sütiste /10/, V. Maiakovski /9/, M. Sholokhov /9/, A. Jakobson /8/

comprises all authors to whom eight or more lessons are devoted in the appropriate class, the number of lessons being given in brackets after the author's name. 24 names are thus brought in the seven classes, whereof **five** names make their appearance twice. Only nine of the ^{names} ~~names~~, or if we disregard the three occasions where a name appears twice, six authors belong to classical Estonian literature. Russian classical literature is represented with eight names or, if we disregard the occasion where one name is brought twice, seven authors. The remainder are Soviet authors, whereof only two are Estonians. Everyone can thus see for himself that Russian names predominate among the list of outstanding authors, although the lessons concerned ought to be devoted to Estonian literature in Estonian-language schools.

The picture is the same if we add up the numbers of lessons provided for every author by the curriculum and arrange the authors in accordance with the total number of lessons provided for them. The first nine authors are the following, the number of lessons being given in brackets after their names: 1. M. Gorki /33/, 2. E. Vilde /29/, 3. Fr.R. Kreutzwald /26/, 4. A. Pushkin /24/, 5. A.H. Tammsaare /20/, 6. I. Turgenev /20/, 7. J. Liiv /19/, 8. N. Gogol /15/, and 9. L. Tolstoi /15/. Thus there are four Estonian and five Russian names. Altogether 201 lessons of all those devoted to literature, are to be spent by studying them. Follow E. Bornhöhe, L. Koidula, J. Sütiste and M. Lermontov, each of whom has 14 lessons on the curriculum. Less attention is paid to the other writers.

Estonian Literature. As regards Estonian classical literature, only progressive writers have been included in the curriculum, i.e. those whose works can be analysed from a Marxist point of view and regarded from the standpoint of class struggle. Thus the names and works of authors included are well known to all of us, but the analysis and evaluation of the works takes place from a wholly new point of departure, that of Marxism-Leninism. In order to direct the teacher and make all errors impossible, the curriculum states expressly with regard to every author and every work how the writer is to be regarded and what is to be stressed when analysing every given work of his. The following examples from the curriculum are to illustrate the revaluation of literary works.

Among the most prominent writers is Fr.R. Kreutzwald who is regarded as a democrat and enlightener. Kreutzwald is the central writer in the 9th class where his "Kalevipoeg" is being analysed, the features stressed being struggle against the oppressors, love of work and friendship with the Russian nation, mentioning the aid of the Russian Academy of Sciences towards the publication of "Kalevipoeg".

Among the prominent poets, only L. Koidula and J. Liiv are included in the curriculum. The most important motives in Koidula's poetry are said to be an idealization of the period of ancient liberty and a depiction of feudal slavery as enforced by the Germans. The children read "Why are you weeping?", "The Spring has come secretly" and as from the 1957/1958 scholastic year also "My country is my love" /instead of "Greetings"/. The first-named is learnt by heart in the 6th and the last-named in the 5th class. Even "What a Farmer!" /a short ~~excerpt~~ play/ is analysed. J. Liiv's lyrics are said to depict the dark and difficult life in a bourgeois society, such as "The ceiling of our room is dark", and the difficulties of the working-people in capitalist society, such as "Wanderer", but other verse is read too, such as "Titmouse in winter", "A summer day", "Heath", "He flies to the beehive", "To Mother", and "How long will your country be in darkness still", the majority of which is outside the framework of class struggle. The class differences appear all the more clearly, and must be emphasized, in the story "Shadow". The pupils learn by heart "Titmouse in winter" and a short excerpt of "Shadow".

The struggle of our ancestors against foreign enslavers is depicted by E. Bornhöhe in his novel "The Avenger". The class of the oppressors is represented by Oodo and the leader of the people in the struggle against the oppressors is the Avenger. J. Tamm, too, in his ballad "Slave-Stone" depicts the difficult life under slavery, and reveals in the fable "Reddy" the way of life and morality in capitalist society. "Reddy" must be learnt by heart.

Realist writers take an important place. E. Peterson-Särgava is represented with the stories "Come and Help!" and "Christmas Vision", which are said to reveal capitalist exploitation and religion. Madis /of "Christmas Vision"/ is a typical kulak. Inhabitants of the Kiisa croft depict the misery of rural proletariat in bourgeois society. Anton must be regarded as the figure of the first conscious farm-hand in Estonian literature. The relations between the peasants and the landlords are ~~illustrated~~ depicted by the writer in the fable "The Life-Story of a Bull" where the life of Jaan is compared with the life of a bull. A.H. Tammsaare gives a realistic picture of village life under the bourgeois regime. The novel "The Farmer of Kõrboja" describes the life tragedy of an energetic and strong man under conditions of private ownership. The first volume of the novel "Truth and Justice" describes the life of a farm-woman and a farmhand under bourgeois conditions. The novel "The New Devil At Hell's Ground" reveals exhaustively the dark sides of bourgeois society and its reactionary culture. The main figures there are the prototypes of the exploiter and the exploited. A. Kitzberg, too, helps to unmask the dark sides of the bourgeoisie in his dramas. "Money is God" depicts the passion for money of bourgeois society, its despotism and inhumanity and gives the prototype of a vital exploiter in Estonian literature.

The most important of the Estonian classics is E. Vilde, however. Already the short story "My First Thrashing" depicts the injustice of feudal society. The cruelty of the landlords is described also in the novel "The War at Mahtra", which also describes the activities of the clergy which are hostile to the people. Life of the rural proletariat in capitalist society is depicted in a masterly manner in the novel "To the Cold Lands" which also unmasks the henchmen of the bourgeoisie in the village. Vilde's story "Man of Law" describes how an unaware and law-abiding peasant is transformed into a fighter by the force of circumstances. In his stories "My First Business" and "The Red Stripe" Vilde unmasked American imperialism. In his plays he draws the attention of the hostile attitude towards culture of the bourgeoisie.

Of late Fr. Tuglas has seemingly been pardoned, because in 1957/1958 his "Berceuse" is for the first time included in the curriculum, it describes allegorically the revolutionary ideas of the writer, and "Winter", an excerpt from "Little Illimar". Either piece will be studied for one lesson only. A. Alle's "Estonian Pastoral", too, is included for the first time. It depicts the difficult life of a shepherd-boy in olden times, to be compared with the happy life of the kolkhoz youth of today.

A great number of prominent Estonian writers have been excluded, such as J.V. Jannsen, Anna Haava, J. Mändmets, G. Suits, E. Enno, V. Pidal, Marie Under, H. Visnapuu, M. Metsamürk, A. Mälk, H. Raudsepp, K. Ristikivi, etc., because they are not progressive from the viewpoint of Communist education. The literary group "Young Estonia" had revolutionary-romantic characteristics only at the initial stage. Later, during the regress of the revolution, neo-romanticism and the slogan "l'art pour l'art" became predominant and transformed this group into a reactionary one. On the curriculum they have been replaced by others who represent Estonian proletarian literature, such as J. Lilienbach, V. Mölder, Eessaare Aadu /pen-name of Jaan Anvelt/, V. Buk and O. Münther. The latter published in the year-book of Estonian Students Association at St. Petersburg /1910/ an essay "Neo-Romanticism and Young Estonia" under the pen-name of O. Minor, which criticized the "Young Estonia" group for having ~~assumed~~ ^{assumed} a clearly reactionary attitude.

Russian Literature. Parallel with Estonian literature, Russian classical literature is taught systematically and in detail. As world literature has been practically excluded from studies of literature, it has been replaced by Russian literature. In the 10th class it is emphasized, when a summary of Russian literature is made, that Russian classical literature is of a world-wide importance. Russian literature included in the curriculum is markedly progressive, unmasking the miseries of life in Tsarist-capitalist Russia and other dark sides, and being closely connected with the liberation movement. With regard to Russian writers it is stressed that they sincerely believe in the

creative powers of the Russian nation and their firm conviction of a great future for Russia. Concerning separate writers and works the instructions of the curriculum are as follows.

The greatest esteem of all classical Russian writers is accorded to A. Pushkin. In the junior classes, "Dubrovski", "The Battle of Poltava", and "To Siberia" are read from among his works. The first-named describes life in Russia while serfdom obtained. The high ideological level of this work consists therein that it unmasks in the figure of the rich landowner-serfmaster Troiekurov the cruel arbitrariness towards the working people which obtained at that time. In "The Battle of Poltava" Pushkin emphasizes the role of Tsar Peter I in the struggle for the welfare of Russia. In the poem "To Siberia" is revealed the poet's loyalty towards the revolutionary aspirations of the Decembrists, but also his belief in the great future of Russia. Considering the importance of the poem, it has to be learnt by heart. Later, in the 8th class, Pushkin's "Eugene Onegin" and "The Captain's Daughter" are analysed in detail. The first-named unmasks the education of youth of the nobility under the Tsars, the last-named is important because it describes Pugachev's revolt.

Of I. Krylov's fables, the students read "The Dance of Fishes" and "The Train". The former unmasks the bestiality of Tsarist officials and the sufferings of the enslaved people, the latter expresses the deep veneration felt by the people for the great Russian general, Kutuzov.

The poetry of M. Lermontov emphasizes the themes of freedom and protest. Lermontov's "The Song of Trader Kalashnikov" and his novel "The Hero of Our Times" are studied more in detail. Kalashnikov is the prototype of the heroic features of the Russian people. Kalashnikov's struggle must be interpreted as the struggle of the Russian people for a better future. In the novel "The Hero of Our Times" Lermontov describes the tragedy of a gifted personality in capitalist society, in the person of his hero Pechorin.

A masterly satire on Russia of serfdom is N. Gogol's poem "Dead Souls", which depicts a number of ridiculous landowners. The poem expresses at the same time Gogol's deep belief in the Russian people and the great future of Russia.

Sharp protests against serfdom are to be found in the works of I. Turgenev. At the junior stage the works read are "Mumu" and ~~the~~ "Bezhin's Meadow". At the senior stage the attention is concentrated on the novel "On the Eve" because of its revolutionary-democratic trend. The novel depicts the spiritual and moral decadence of the nobility and their narrow-minded careerism.

An appeal to revolutionary struggle against the absolutism and serfdom in Russia is N. Nekrasov's poem "Who Lives Well in Russia?" This also ex-

presses the poet's faith in the Russian people and its great future. The same conviction is expressed by Nekrasov's "Thoughts at a Parade Staircase" which is read at the junior stage.

The patriotism and heroism of the Russian is most vividly depicted in "War and Peace" by L. Tolstoi. It must be stressed that Tolstoi's work constitute the peak of realism in world literature of the 19th century.

Soviet Literature. Soviet literature is most important from the viewpoint of Communist education. Classical literature had to be revaluated before it could be included in the curriculum. It is not necessary to do so with Soviet literature, it must have a direct influence. Soviet literature combats degenerate anti-people bourgeois literature. It exhorts the readers to an uncompromising struggle not only against capitalism and bourgeoisie themselves but also against their remnants in the consciousness of people. Thus it is the most revolutionary. Building-up of Socialism and Communism are to be realized through Soviet literature. It has to prepare and educate builders-up ~~and~~ of and partisans for Communist society. Soviet literature is also supremely important from the viewpoint of ideological education of the working-people of the whole world, from the viewpoint of firmly establishing the class-consciousness of the working class of the whole world. Thus Soviet literature is regarded as the most ideal one from the viewpoint of spreading Communist ideas. Soviet literature fights for peace, i.e., for Communist peace. Soviet literature is a tool of the Communist Party. It propagates for the leading role of the Communist Party against capitalism and bourgeoisie and for the building-up of Communist society. To explain the main features and universal importance of Soviet literature, four lessons were reserved at the end of the course of the 11th class and moreover one lesson in the 7th class. Works to represent Soviet literature on the curriculum have been selected from these viewpoints.

Soviet literature on the curriculum is to be found in the graduation classes of the seven-year schools and the secondary schools, i.e., in the seventh and eleventh classes. Here Soviet-Russian literature is regarded as the more important and progressive one. Soviet-Estonian literature repeats and deepens or introduces views represented by Russian literature. Even with regard to Soviet literature, it is instructed in detail ~~which~~ concerning every separate work what aspects must be emphasized. According to the curriculum works of Soviet writers must be treated in the following manner.

Soviet-Russian Literature. Soviet-Russian literature is represented by M. Gorki, N. Ostrovski, V. Maiakovski, M. Sholokhov and A. Fadeiev. Most important is M. Gorki; he is the writer who has the greatest number of lessons of all devoted to him in the curriculum. M. Gorki is regarded as the pioneer and leader of proletarian and Soviet literature. His tale "Childhood" depicts

the healthy creative powers of the Russian people in the figures of Grand-mother and the Gipsy. This tale also expresses Gorki's firm belief in the creative forces of the Russian people and in their roseate future. In this respect there exists no difference between classical Russian and Soviet-Russian authors. The relations between the reactionaries and revolutionaries is depicted in the "Song of the Eagle", where the reactionaries are symbolized by the Snake and the revolutionaries by the Eagle, and as the latter is superior to the former, so are also the revolutionaries victorious over the reactionaries. Individualism of egoist bourgeoisie is mercilessly unmasked in Gorki's "Old Woman at Izerghi". The most important of Gorki's works is, however, the novel "Mother". This describes the struggle of the Russian proletariat under the leadership of the Communist Party to defeat absolutism and capitalism. Pavel Vlasov of this novel is the first Communist worker in the history of world literature. Nilovna symbolizes the growth of class-consciousness of the working masses, which will make the way to world revolution. The growth of revolutionary consciousness is also depicted in No Ostrovski's novel "How Steel Was Hardened". This is described in the figure of the hero Pavel Korchagin. ~~Agnes of Gorki's~~ The novel depicts the patriotism and heroism of the Communist youth on the front as well as on the building sites.

V. Maiakovski's poem "Well!" is a paean to the might and invincibility of the Soviet fatherland. Here the poet's conviction of the great future of the Socialist Fatherland, i.e. Russia, is the remarkable feature. The main themes of Maiakovski's lyrics are Soviet patriotism, Socialist building-up activities, praise of the Communist Party, Socialist morality, struggle for Communist peace and unmasking, i.e. defamation, of contemporary bourgeoisie. In his poem "Vladimir Ilych Lenin" Maiakovski praises Lenin and the Party.

The class struggle in the country during the period of agricultural collectivization is described in a Bolshevik manner by M. Fadeiev in the novel "Poughed-Up Virgin Soil". The main idea of the novel is to depict the leading role of the Communist Party in the education of the country-people in a Socialist spirit. Enemies of the people, i.e., kulaks, members of the White Guards and other capitalists, are unmasked in all their negativity. The leading role of the Party in the struggle against Fascism is described by Fadeiev's novel "The Young Guards".

Soviet-Estonian Literature. Soviet-Estonian literature is represented on the curriculum by J. Madarik-Lauristin, J. Sütiste, A. Jakobson, A. Hint, J. Smul and D. Vaarandi. J. Madarik-Lauristin describes in his novel "The Conspirators" the struggle of the Estonian working class under the leadership of the Communist Party to enforce Soviet system. J. Sütiste's poem "A Greeting to you, Victorious Troops!" is a paean to the victories of the Soviet army

and at the same time an appeal to destroy Fascism completely. The coming to power of the working-people and friendship of Soviet peoples are subjects of his poems "In Ashes and Fire" and "The Globe Turns to the East". The poem "An Evening Song" describes the miseries of the capitalist regime allegorically (in the form of a berceuse). The work of A. Jakobson is represented by two pieces, "Mother", and "Struggle without a Front Line". The former depicts the growth of political awareness of the mother and emphasizes the "selfless struggle of the youth against German Fascists in occupied Estonia". The story "Struggle without a Front Line" is devoted to class struggle in bourgeois Estonia. Of A. Hint, his historical novel "The Windy Coast", first volume, is read. It depicts the progress of the revolutionary movement and political awareness among the working-people, more particularly among the peasants. Moreover, the leading role of the working class in the revolutionary movement of the broad masses is stressed here, and capitalists and clergymen are unmasked as enemies of the people. J. Smuul's poem "The Brigade of Järvesuu" praises the heroism in work of the Communist youth. Of D. Vaarandi's work, a poem praising the love of work of Soviet women, "The Famous Weaver", and a poem describing the revolutionary struggle of the Estonian working-class, "Alla Mari", are being read. "The Famous Weaver" has to be learnt by heart in the 5th class.

World Literature. World literature is but modestly represented on the curriculum. Only in the three senior classes of the secondary school (classes VIII to X) a few hours are provided for the purpose. Here, too, every work is supplied with detailed instructions what must be emphasized in the analysis. The curriculum of the 8th class provides for "Tartuffe" by Molière, which is said to ridicule religion. The curriculum of the 9th class includes Lord Byron and Schiller. The former is described as a prominent representative of progressive romanticism. The poem chosen for analysis from among his work brings pictures of the Spanish war for liberty and appeals to a struggle for the liberty of Greece and Spain. Schiller is represented with his historical drama "Wilhelm Tell" which is regarded as an angry protest against alien feudal oppression. The curriculum of the 10th class comprises three foreign authors: Shakespeare, Balzac and Heine. In the analysis of "Hamlet" it is emphasized that Hamlet was a progressive man of his period. When discussing Balzac's "Père Goriot" it is emphasized that it is ideologically on a high level, unmasking the inhumanity inherent in bourgeois society, concentrating on money and amusements and suppressing all human feelings in the interests of career and riches. Balzac's realism was highly valued by Marx and Engels. As regards Heine, excerpts of the poem "Deutschland" are being read, unmasking Prussian militarism and chauvinism. Only revolution can constitute a just vengeance to the inhuman bourgeoisie depicted in this work.

Extra-Curricular Lecture. The list of works to be read and analysed in the classroom is supplemented by a list of extra-curricular lecture. The students are obliged to read a number of literary works every year, over and above the works studied at the lessons. The list of works for extra-curricular lecture has been compiled with the same care as that of books to be read in the classroom. The list includes only such works that serve the aims of Communist education and the reading of which is profitable to a future builder-up of Communist society. Extra-curricular lecture has either to describe the building-up of Communist society, the struggle for it and the deepening of the class struggle, or ^{to}unmask miseries of the bourgeois society and the inhuman bestiality of the representatives of the bourgeoisie, their egoism and degenerate morality. Extra-curricular lecture must be predominated by Soviet literature, which depicts Socialist reality. Reading the books included by the pupils must take place under the leadership of the teacher. The students can in their free time read only books that are included in the list. The schedule provides special lessons to check up on extra-curricular lecture. Apart from Socialist reality the students are also permitted to read Russian and Estonian classics and, to a very limited extent, works of foreign progressive writers. Extra-curricular lecture includes also works excerpts of which have to be read during the lessons in the class, while the remainder must be read in the free time of the students. Table 4 gives a survey of the categories of extra-curricular lecture included in the list for every class separately.

Table 4. Extra-Curricular Lecture

Class	Estonian Classics	Russian Classics	Soviet-Estonian Authors	Soviet-Russian Authors	Foreign Authors	Total
5th	4	3	6	9	3	25
6th	3	2	3	7	2	17
7th	6	3	5	5	1	20
8th	2	6	1	1	-	10
9th	9	2	22	-	-	13
10th	12	2	-	-	1	15
11th	-	1	10	7	-	18
Total	36	19	25	29	9	118

118 works are included in the list of extra-curricular lecture during the seven classes of the secondary school. Soviet literature predominates the list with 54 works, whereof about half are by Estonian and half by Russian authors. Follow Estonian classics the lecture of whose works is mainly concentrated to two classes (the 9th and the 10th). Russian classics are distributed evenly. Remarkably small is the number of works by foreign authors, only nine works for the seven classes (in the past 1956/1957 scholastic year six).

Among the Estonian classics on the list we find following works: "When the Men of Anija Went to Tallinn", "Thomas's Doctor", and "Iron Hands" by E. Vilde, "Ancient Tales of the Estonian People", "Master Fox", "Kalevipoeg", and "A Few Steps along the Path" by Kreutzwald, "Selected Short Stories" and "Witch's Daughter" by J. Liiv, "Selected Verse" and "Mill Ghosts of Tammiste Village" by Koidula, "Our Fox", "The Old and the Young", "Truth and Justice" volumes II and IV by Tammsaare, "Villu's Struggles" and "Prince Gabriel" by Bornhöhe, and, moreover, "Little Illimar" by Tuglas and "Veteran Uncle" by Kunder.

Among the Russian classics on the list we might mention "Letters of a Hunter" and "Fathers and Sons" by Turgenev, "The Gipsies", the "Copper Rider" and "Boris Godunov" by Pushkin, "Auditor" and "Soldier's Coat" by Gogol, and "Peter I" by Tolstoy.

Among the Soviet-Estonian and Soviet-Russian books we might mention: "The Childhood" by Gorki, his "How I Learnt" and "Among People"; "The Young Guards" by Fadeiev, "How Steel Was Hardened" by Ostrovski, and his "Born in the Storm"; "The Flame of Anger" by Vygodskaja; "Where Are You Going, Comrade Director?", "The Windy Coast" and "Vesse's Son" by Hint, "The Republic" by Madarik, "I - a Communist Youth" by Smuul, "Life in Citadel" and "Between Night and Day" by Jakobson.

Among works by foreign authors, the students are permitted to read in the junior classes: "Tom Sawyer" and "The Prince and the Pauper" by Twain, "The Boys of Pál-Street" by Molnár and "The Secret Island" by Verne. Older students may read "Faust I" by Goethe, "Notre Dame de Paris" by Hugo and "The Seven Brothers" by Kivi.

Written Work. Apart from writing papers on free themes, the curriculum provides for written work on themes of literature and literary history. The explanatory instruction comprises only a couple or two of examples, such as "The Character and Behaviour of Troiekurov", "Ostap and Andri in Gogol's Tale of Taras Bulba", "The Insurrection of the Peasants at Mahtra", "The Hero of My Favourite Book", recommended as suitable themes. As one of the objectives of this written work is to prepare the students for their graduation papers, the subjects at the graduation examination might serve as a characterization. In the spring of 1955 the graduates at secondary schools had to write on the following subjects: 1. Andrei Bolkonski and Pierre Bezukhov as Progressive Russians in L. Tolstoy's Novel "War and Peace", 2. The Road of Struggle of the Tihu Family (from A. Hint's "The Windy Coast"). 3. The Leading role of the Communist Party in the Struggle of the Soviet People for the Freedom and Independence of Their Country (from "The Young Guards"). The appropriate themes at the schools for working youth were: 1. Davydov, Possessor of the Best Char-

acteristics of Soviet Man. 2. New People in N.G. Chernyshevski's Novel "What to Do?" 3. The Ideological Direction and Artistic Peculiarities of the Early Work of M. Gorki as Evinced in Works like "Song of Hunting Hawk", "The Old Woman at Izerghi" and "Song of Stormbird".

Considering all what has been said above, it is no surprise that the themes consistently are chosen to serve, like everything else in the Soviet-Estonian schools, education in a Communist spirit to form the new, Soviet, man.